

Status på program for stærkere læringsfællesskaber

I Frederikssund Kommune arbejdes der for en skole, hvor børn og unge oplever at være en del af et læringsfællesskab, hvor de glæder sig over at være og hvor de har mulighed for at udvikle deres fulde potentiale. En skole hvor mangfoldigheden i børnegruppen er en styrke, der gør læringen mere berigende og fremmer forståelsen for hinanden. Program for stærkere læringsfællesskaber er et skoleudviklingsprojekt der skal understøtte dette arbejde gennem gode løsninger i klasserummet, i ledelse og på tværs af kommunen.

Program for stærkere læringsfællesskaber er udmøntet i en handleplan, som udgør rammen for det udviklingsarbejde, der pågår på skoleområdet nu og i de kommende år.

I handleplanen inddrages arbejdet i programmet i fem spor - fire udviklingsspor og ét strukturelt spor. Skole, klub og SFO fik 29. november 2023, sag nr. 125, en status for dette arbejde. Med denne sag gives en tilsvarende status, med særlig fokus på arbejdet omkring tænketankens anbefalinger i udviklingsspor et og arbejdet med mellemformer i udviklingsspor to, da disse har haft stort fokus siden seneste status.

Programmet står på en analyse lavet af Kommunernes Udviklingscenter, Komponent, i efteråret 2022 på tværs af kommunens skoler. I januar 2023 kom Komponent med en række anbefalinger til at sikre en stærk folkeskole med inkluderende læringsmiljøer og sunde børnefællesskaber, hvor flest muligt trives og får de bedste betingelser for at kunne tage en ungdomsuddannelse.

Målene med programmet er:

- At udvikle en skole, som flest mulige børn kan være en del af, og hvor eleverne mødes af stærke, mangfoldige og rummelige læringsfællesskaber
- At antallet af børn og unge i specialtilbud er lig landsgennemsnittet
- At bidrage til et godt arbejdsmiljø og dermed sikre en attraktiv arbejdsplads for medarbejdere og ledere på folkeskolerne
- At styrke skolernes muligheder for at finde - og bidrage til samarbejdet om - fleksible løsninger, så flere børn forbliver en del af folkeskolen
- At styrke visitationsprocessen og dermed opnå et mere dynamisk samarbejde om eleven.

Beskrivelse af status på arbejdet med programmets udviklingsspor

Udviklingsspor 1: Fælles sprog, fælles systematik og fokus på ledelse af læringsmiljøer

Udviklingsspor et har fokus på, at udbrede og anvende et fælles sprog, en fælles forståelsesramme og et fælles metodeafsæt i arbejdet at styrke deltagelsesmuligheder i læringsfællesskaber.

Tænketanken

I efteråret 2023 har en gruppe lærere, pædagoger og ledere, med særlig viden om inklusion dannet en tænketank i regi af Program for stærkere læringsfællesskaber. De har arbejdet med at give anbefalinger til hvilke metoder, der med fordel kan anvendes i klasserummet for at sikre deltagelsesmuligheder for flest mulige børn.

Dette er blevet til fem konkrete anbefalinger, der tilsammen danner en fælles værktøjs- og metodekasse som det pædagogiske personale kan anvende i klasserummet: Klasseledelse, Fællesskab, Didaktisk fantasi, Relationskompetencer, Co-teaching.

Tænketankens arbejde har mundet ud i en film der præsenterer fem anbefalinger, herunder de refleksioner og begrundelser der ligger bag anbefalingerne.

Tænketanken anbefaler, at implementeringen af anbefalingerne pågår over en femårig periode, og bygger på grundlæggende principper om at skolernes ledelser:

- følger anbefalingerne fra tænketanken
- følges ad i udviklingsarbejdet, og med et stærkt lokalt islæt og meningskabelse
- skal understøttes ud fra et fælles udgangspunkt, men med stærk lokal forankring og ejerskab
- beslutter fælles fokusområde for et skoleår ad gangen
- starter med anbefaling om fællesskab og klasseledelse, og arbejdet vil ske i skoleåret 2024/2025
- starter med at en analyse og opsamling fra hver skole om hvad baseline er for arbejdet de to anbefalinger - hvor vi er og hvor der skal sættes ind. Dette med inddragelse af medarbejderne lokalt.

Administrationen understøtter implementeringen med afsæt i det valgte fokusområder via:

- To såkaldte "forskerpakker" - én vedrørende klasseledelse og én vedrørende med fællesskab. Disse indeholder et oplæg/forløb fra en relevant forsker, afholdt på hver af de af kommunens seks skoler, og som tager afsæt i den enkelte skoles lokale behov. Formålet med denne er at understøtte en lokal kompetenceudvikling og vidensinput til det pædagogiske personale. Disse forventes færdigproduceret i andet kvartal 2024 og afvikles i skoleåret 2024/2025.
- To faciliteringspakker - én vedrørende klasseledelse og én vedrørende med fællesskab. Disse skal være et supplement til forskerpakkerne og sikre oversættelse af det faglige bidrag til lokal praksis gennem fælles refleksion og øvelser. Formålet med denne er at understøtte en stærk involvering af det pædagogiske personale for at finde gode lokale løsninger. Disse forventes færdig i andet kvartal 2024 og afvikles/ anvendes lokalt på skolerne i skoleåret 2024/2025.
- Lokal ledelsesunderstøtte gennem facilitering af workshops for hver af skolernes ledelsesgrupper, med henblik på strategisk planlægning af en lokal implementeringsproces for tænketankens anbefalinger. Her vil et stærkt fokus være hvordan det pædagogiske personale inddrages og involveres så der sker en lokal udmøntning. Disse afvikles enkeltvis i andet kvartal 2024 således det lokale realiseringsarbejde kan forløbe i skoleåret 2024/2025.
- Afholdelse af to pædagogisk dag for medarbejdere på skoleområdet, som understøtter de valgte anbefalinger, med henblik på fælles kompetenceudvikling til styrkelse af stærkere læringsfællesskaber. Det forventes at dette afvikles i august 2024.
- Derudover arbejdes der på udvikling af et evaluerings- og opfølgningsspor.

Børnesynspakken

For at understøtte udbredelsen og anvendelsen af et fælles sprog og systematik i arbejdet med læringsfællesskaberne er der blevet udarbejdet en børnesynspakke, som blev sendt ud til alle skoler og dagtilbud i april 2023. Børnesynspakken tager udgangspunkt i kommunens Børne- og Ungepolitik og består af tre dele: et fagligt oplæg, en rammesætning og en faciliteringspakke. Ved lederseminaret i oktober 2023 gav skolernes og klubbernes ledelsesteams udtryk for, at pakken muliggjorde, at man kunne arbejde med det fælles børnesyn i en lokal kontekst, understøttet af fagligt indhold og en faciliteringspakke til ledelsesteams.

Udviklingsspor 2: Melleformer

Udviklingsspor 2 har til formål at sikre en tættere kobling mellem specialundervisningsområdet og de lokale læringsfællesskaber i klasserne. Herudover arbejdes der med at skabe et fælles vidensbaseret afsæt i forbindelse med etablering af melleformer på tværs af kommunens skolevæsen, herunder i kommunens SFO'er og fritidsklubber.

Systematisering i beskrivelse og anvendelse af melleformer

I maj 2023 blev der afholdt en fælles dag for pædagogiske ledere, med det formål at skabe et fælles evalueringsdesign for melleformer, som kunne danne grundlag for vidensdelings og erfaringsudveksling på tværs af skolerne.

Fra august 2023 påbegyndte skolerne arbejdet med mellemformer. Dette for at styrke elevernes nærhed til klassefællesskabet ved at specialundervisning og almenundervisning kobles tættere sammen. I oktober 2023 blev der udarbejdet et samlet overblik over de eksisterende mellemformer, som blev formidlet til skolerne til fælles inspiration. Fælles for skolernes arbejde med mellemformer er:

- At mellemformerne er henvendt til elever i mistrivsel eller med faglige udfordringer relateret til f.eks. ADHD eller autisme og hvor mellemformen har fokuseret på at give eleverne værktøjer til at håndtere disse udfordringer.
- At mellemformerne ofte er for to-tre elever i to timer om ugen, i en periode der strækker sig over nogle måneder
- At metoderne anvendt blandt andet er co-teaching, mindfulness, faglig støtte og introduktion af forskellige værktøjer til at skabe forudsigelighed og overblik for eleven
- At det er skolens lærere og pædagoger, som står for tilbuddet i samarbejde med blandt andre PPR, ressourcepersoner og vejledere

Skolerne har beskrevet 23 forskellige mellemformer i dette skoleår.

Fælles pædagogisk dag

11. marts 2024 afholdes endnu en fælles dag for pædagogiske ledere, med det formål at gøre fagligt status på skolernes arbejde med mellemformer, herunder at sikre erfaringsudveksling og udarbejde en plan for mellemformer i skoleåret 2024-2025.

For at danne grundlag for ovenstående holder Micki Sunesen, forsker i dagtilbud og skole med ph.d. i relationspædagogik, oplæg og der vil blive præsenteret resultater fra en kvalitativ undersøgelse blandt forældre til børn, der har været tilkøbt en mellemform i skoleåret 2023/2024. Derudover redegøres for de samlede tendenser og erfaringer i arbejdet med mellemformer i skoleåret 2023/2024.

Udviklingsspor 3: PPR og hvilke tilbud, der er behov for

I udviklingsspor 3 er der fokus på at skabe overblik over - og data om det oplevede efterslæb for pædagogiske psykologiske vurderinger (PPV'er) på skolerne og ventetiden på at få udarbejdet en PPV'er som følge heraf nedbragt. Derudover er der fokus på at gentænke og opdatere kommunens overblik over specialpædagogiske tilbud, så målgruppebeskrivelserne - og dermed også tilbuddene - matcher elevernes behov.

Behovsanalyse

Der blev i foråret 2023 foretaget en behovsanalyse af efterspørgslen på- og behovet for PPV'er (pædagogiske, psykologiske vurderinger) på skolerne, hvorudfra der blev lagt en plan for indhentning af det oplevede efterslæb. Som resultat af dette arbejde, er ventetid på PPV'er nedbragt betydeligt.

Organisering af specialtilbud i Frederikssund Kommune

Der blev i december 2023 igangsat et beskrivelsesarbejde af specialtilbud i Frederikssund Kommune, med henblik på en kortlægning af eksisterende tilbud og organiseringsformer. I foråret 2024 igangsættes et udviklingsarbejde med henblik på revurdering og gentænkning af kommunens specialundervisningstilbud, med det formål at sikre at kommunens samlede specialundervisningstilbud i tilstrækkeligt omfang imødekommer behovet blandt eleverne.

Udviklingsspor 4: Interne og eksterne ressourcepersoner på skoler og deres samarbejde

I udviklingsspor 4 afklares og fastlægges Center for Familie og Rådgivning samarbejde med skolens ressourcepersoner med henblik på kapacitetsopbygning på skolerne. Derudover er der fokus på skabe en fælles forståelse og fagligt udgangspunkt for sammenhængen mellem - og arbejdet med - PPV'en (pædagogisk, psykologisk vurdering) og handleplanen i skolehverdagen.

Pædagogiske psykologisk vurdering og handleplan

I første kvartal 2024 påbegyndte Center for Familie og Rådgivning arbejdet med at revidere den eksisterende skabelon og faglige ramme for en PPV. Fokus er på at gøre PVV'en handlingsorienteret i imødekommelse af barnets behov. Udkastet til en revideret PVV bliver herefter afprøvet i praksis på én skole, med efterfølgende dialog og endelig revidering. En ny version af PPV'er vil kunne tages i brug til skoleåret 2024/2025.

I samme forbindelse påbegynder en lignende revidering af den eksisterende skabelon og faglige ramme for elevhandleplaner på skole- og dagtilbudsområdet. Fokus er på at sikre en konkret, anvendelsesrettet handleplan, der har sammenhæng til en eventuel PVV. Der afholdes en temadag i foråret 2024 på tværs af Center for Familie og Rådgivning herunder PPR, og skolerne om dette.

Strukturelt spor: tilpasning af budgetmodel og visitationsproces

I det strukturelle spor har der dels været fokus på at tilvejebringe en mulig ny og tilpasset økonomitildelingsmodel på skoleområdet. Denne behandles af Byrådet på møde 28. februar 2024. Herudover arbejdes der på skabe en visitationsproces med tydelig opgave- og rollefordeling, og som samtidig giver et stærkt fagligt fundament for visitationsafgørelser.

Tilpasning af økonomitildelingsmodellen

Skole, klub og SFO besluttede 1. november 2023 at igangsætte høring af et forslag til en ny økonomitildelingsmodel fra skoleåret 2024/2025. Høringen foregik i skolebestyrelserne, de faglige organisationer og i skolernes lokale MED-udvalg. Forslaget til ny økonomitildelingsmodel giver øgede frihedsgrader til den enkelte skole, således at skolen i højere grad kan tilrettelægge og planlægge sine ressourcer i forhold til elevernes behov. Byrådet træffer beslutning om ny økonomitildelingsmodel på møde 28. februar, og såfremt den vedtages kan den implementeres for skoleåret 2024/2025. Derudover vil Skole, klub og SFO arbejde videre med økonomitildelingsmodellen frem mod skoleåret 2025/2026, med særligt fokus på at sikre den mest optimale fordeling af specialundervisningsmidlerne.

En ny visitationsproces

Der er implementeret en ny visitationsproces fra skoleåret 2023/2024. I denne ændredes antallet af årlige møder i Visitationsudvalget fra seks til tre, med det formål at sikre en mere gennemskuelig visitationsproces, og for at give bedre betingelser for at skolerne kan planlægge gode forløb for skolens elever i relevante grupper. Derudover blev Visitationsudvalget udvidet med deltagelse af alle skoleledere.

Der er planlagt en evaluering af den nye visitationsproces i forbindelse med afslutningen af skoleåret 2023/2024 sammen med skolerne og øvrige aktører på skoleområdet. Dette med henblik på en eventuel justering inden kommende skoleår.

Kommunikation

Der er udarbejdet en kommunikationsplan for at sikre god kommunikation til relevante interessenter om arbejdet i Program for stærkere læringsfællesskab. Denne indeholder blandt andet:

- en samlet kommunikationsplatform og vidensbank for programmet tilkoblet hjemmesiden Frederikssund.dk, som skal sikre at alle interessenter kan finde relevant information og dermed udbrede kendskab, forståelse og engagement for programmet. Opstartes i første kvartal 2024.
- en facilitering-/kommunikationspakke med understøttende fagligt materiale og refleksionsspørgsmål til drøftelse. Udsendes i februar 2024 til skolebestyrelserne, MED-udvalget og møder for pædagogisk personale. Dette for at understøtte det lokale arbejde med - og kommunikation om programmet lokalt.
- en film om hvordan tænketanken har arbejdet og hvad den anbefaler. Udsendes i februar 2024 til relevante interessenter med en beskrivelse og begrundelse af tænketankens arbejde og anbefalinger. Dette for at skabe forståelse og indsigt i anbefalingerne, som vil danne baggrund for implementeringen.

- Et løbende nyhedsbrev adresseret direkte til relevante interessenter med konkrete emner vedrørende fremdrift og arbejdet i programmet. I februar 2024 blev der blandt andet udsendt et nyhedsbrev om tænketankens anbefalinger, præsentation af den ovenfor nævnte facilitering-/kommunikationspakke og link til hjemmesiden for programmet.